Обраћање високог представника и специјалног представника ЕУ Валентина Инцка на Састанку са компанијом ЛГП правна рјешења о економском простору југоисточне Европе – из

Нетачна и штетна дихотомија

Даме и господо,

Прије свега, дозволите ми да кажем да ми је велико задовољство да учествујемна овој конференцији, јер је тема од кључног значаја за будући развој Босне и Херцеговине. Разговори који су се одвијали овдје у Сарајеву током протекла два дана ће, надам се, допринијети већој регионалној усклађености правних система као средства промовисања бржег економског раста.

А посебно ми је задовољство да је иницијатива за ову конференцију настала у мојој земљи, Аустрији.

Као што сви знате, постојећа политичка конфигурација у Босни и Херцеговини је зауставила реформе које су потребне како би земља направила даљње помаке на путу интеграције у ЕУ и – што је још важније и ургентније – које су потребне како би био

заустављен и отклоњен изузетно велики економски пад који се десио у протекле двије године.

Дио проблема је основно неразумијевање саме природе Европске уније.

ЕУ је обезбиједила сигурност и просперитет за 500 милиона људи развијањем слободног и динамичног јединственог тржишта и отвореног друштва заштићених владавином закона.

Из перспективе ЕУ ово може изгледати очигледно само по себи, али постоје многи у Босни и Херцеговини – и, нажалост, ту су укључени и виши политичари и страначки лидери – који нису схватили ове темељне чињенице о ЕУ.

Неки вјерују, на примјер, да је консолидација јединственог економског простора БиХ – што представља кључни елемент како Дејтонског мировног споразума,тако и процеса приступања ЕУ – опција, а не императив. Чини се да ови људи замишљају да Босна и Херцеговина може наћи излаз из рецесије уз постојање подијељеног унутрашњег тржишта и фрагментованог пословног кодекса.

Већ неколико година Закон о облигационим односима, који је припремљен у детаљном процесу консултација са правним експертима и пословним људима широм цијеле земље, спреман је за усвајање од стране Парламента БиХ. Овај закон ће увести једнообразна правила о склапању уговора на територији цијеле земље и на тај начин помоћи да се консолидује домаће јединствено тржиште,те да направи помаке напријед ка усклађивању са јединственим тржиштем ЕУ. Ово ће увести правну и пословну транспарентност,те тако и правну сигурност и предвидљивост пословања, што ће послужити као значајан подстицај за инвестирање у земљу – и хиљаде радних мјеста која се кроз то инвестирање могу отворити. Штавише, исти ће осигурати да правила о уговорима која су на снази у потпуности одговарају потребама пословања 21. вијека, укључујући и електронско трговање.

До данас, на овом закону и предностима које ће исти донијети грађанима Босне и Херцеговине стоји вето посланика који оспоравају државну надлежност за регулисање облигационих односа и који се противе формалном преносу ове надлежности са ентитетског на државни ниво.

На сличан начин се инсистира на политички мотивисаним, али економски неоправданим аргументима да би се спријечила модернизација система банкарске супервизије у БиХ, што је још једна иницијатива око које су вођене дуготрајне консултације, а која може бити спроведена чим се одустане од политичких примједби на рачун ове реформе.

Успостављање модерног система супервизије банака на државном нивоу ће помоћи да се босанскохерцеговачки банкарски сектор усклади са нормама које важе у Европској унији. Овим ће се стандардизовати и ажурирати банкарска правила у цијелој земљи, чиме ће се директно помоћи банкама у Босни и Херцеговини. У интересу је Босне и Херцеговине да помогне тим банкама да несметано обављају своје послове,јер оне дају огроман допринос послијератном опоравку земље и свеукупној стопи запошљавања. Такав систем ће такође увести већи ниво транспарентности у погледу рада банака и на тај начин довести до већег повјерења јавности у њихов рад. У догледно вријеме, то може довести до боље ликвидности банака и на тај начин помоћи смањење каматних стопа и осигурање већих количина капитала које ће бити на располагању за отварање малих и средњих предузећа.

По мом мишљењу, већина људи, а то се свакако односи на сваког грађанина БиХ који тражи посао, сматра да су предности које доносе веће могућности за запошљавање необориви аргумент за спровођење ове реформе.

Нажалост, чини се да се неки званичници из извршних и законодавних органа власти према овом аргументу односе на индиферентан начин.

***

До прије три и по године, када је дошло до политичке парализе, Босна и Херцеговина је постизала значајан и брз напредак. Данас прилично заостаје за својим сусједима у процесу придруживања Европској унији.

То се негативно одражава на грађане ове земље и на грађане сусједних земаља, а дугорочно гледано, негативно се одражава и на грађане Европе у цјелини.

Наравно, Босна и Херцеговина се суочава са специфичним и суштинским изазовима. Не можемо једноставно избрисати горко ратно насљеђе. Активности на припремању за придруживање Европској унији су у овој земљи теже него у другим земљама. Пут ка интеграцијама се чини дужи и стрмији, а врло често је случај да такве негативне перцепције прецизно одражавају сурову стварност.

Но, изазове је могуће превазићи, а пут је дугачак, али проходан.

Чињеница је да су проблеми додатно погоршани нетачним изјавама у погледу опција које су на располагању грађанима БиХ.

Често чујемо да би већина грађана, да им се нуди избор између етничке сигурности и просперитета, изабрала сигурност.

Другим ријечима, уколико бисмо морали одустати од прерогатива потврђених Дејтоном, на примјер, од ентитетских закона и прописа којима се регулише област привреде, а у замјену добити инвестиције, запошљавање и чланство у Европској унији, радије бисмо изабрали да будемо сиромашни, незапослени и да не будемо члан Европске уније.

Али – овај аргумент је нетачан.

И неописиво штетан.

Зато што модернизацију законских прописа којима се регулише област привреде и система банкарске супервизије, да би се помогла консолидација јединственог економског простора

дефинисана Уставом, привукла улагања, отворила нова радна мјеста и направио корак ближе чланству у ЕУ, не можете разборито представити као “одрицање од нечега”.

То је, умјесто тога, разуман корак у правцу веће сигурности и просперитета свих људи који живе у Босни и Херцеговини.

Искривљен и самодеструктиван начин размишљања води ову земљу у парадоксалну ситуацију да Европска унија ради све што је могуће у смислу пружања техничке стручне помоћи и финансијске подршке земљи да напредује на путу ка пуном чланству – док неки политичари стално проналазе разлоге да не напредују на том путу.

Вјерујем да овдје има простора за сарадњу са сусједним земљама – јер колико год Европска унија може добити ако Босна и Херцеговина постане стабилна, просперитетна и демократска чланица, толико могу добити и сусједне земље уколико се ријеши тренутни политички застој.

Могућности за трговину и улагања у ову земљу су огромне.

Постоје снажни аргументи за разборит приступ ка побољшању пословног окружења у БиХ. Вјерујем да они у изборној години могу постати неодољиви.

То ће направити пут нечему што може представљати брз економски опоравак. Када сам прије скоро годину дана ступио на дужност високог представника и специјалног представника ЕУ вјеровао сам, а и даље вјерујем, да Босна и Херцеговина једноставно нема опцију “преживљавања” у економском смислу. Она има људске и природне потенцијале да буде конкурентна и просперитетна.

Надам се да ће ова конференција помоћи да се изрази хитна потреба за побољшањима пословног окружења, побољшањима која у многим случајевима могу бити урађена прије октобарских избора, како тај просперитет не би непотребно био одгођен за још три и по године.

Хвала вам.